

Kirjaston toiminnasta ja tilamuutoksesta vammaisneuvostolle

Jaakko Tiinanen

KIRJASTOPALVELUIDEN TILA

Mikä kirjasto?: Lähtökohtana lakisääteinen perustehtävä

- Tavoitteena on edistää:
 - 1) väestön **yhdenvertaisia** mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin;
 - 2) tiedon saatavuutta ja käyttöä;
 - 3) lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa;
 - 4) mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen;
 - 5) aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta.
 - Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, moniarvoisuus ja kulttuurinen moninaisuus.
- Tehtävänä on:
 - 1) tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin;
 - 2) ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa;
 - 3) edistää lukemista ja kirjallisuutta;
 - 4) tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon;
 - 5) tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan;
 - 6) edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Mitä Kauniaisten kirjasto konkreettisesti tarjoaa?

- **Kokoelmat:** kirjallisuus, lehdet, musiikki, elokuvat, pelit jne.
- **Lukemisen ja kirjallisuuden asiantuntijuus:** sekä kuntalaisille että yhteistyökumppaneille (kuten koulut ja päiväkodit)
- **Ihminen tavattavissa:** kasvokkainen asiantuntija-apu kaikissa kansalaisen tietotarpeissa (lukemista lapselle, norjalaista ympäristöpoliittista ajankohtaistutkimusta, mistä saada taloudellista apua jne.)
- **Tila vailla velvoitteita:** ajanvietto, kohtaaminen, työnteko – myös aktiivinen toimijuus esim. tapahtumia järjestämällä
- **Osallisuus tietoyhteiskunnasta:** tietokoneet ja verkkoyhteydet, opastus tietotekniikan käyttöön
- **Kulttuuritapahtumat:** kirjailijavierailut, satutunnit, vauvaloruttelu ym.
- **Omaehtoinen ja yhteisöllinen oppiminen**

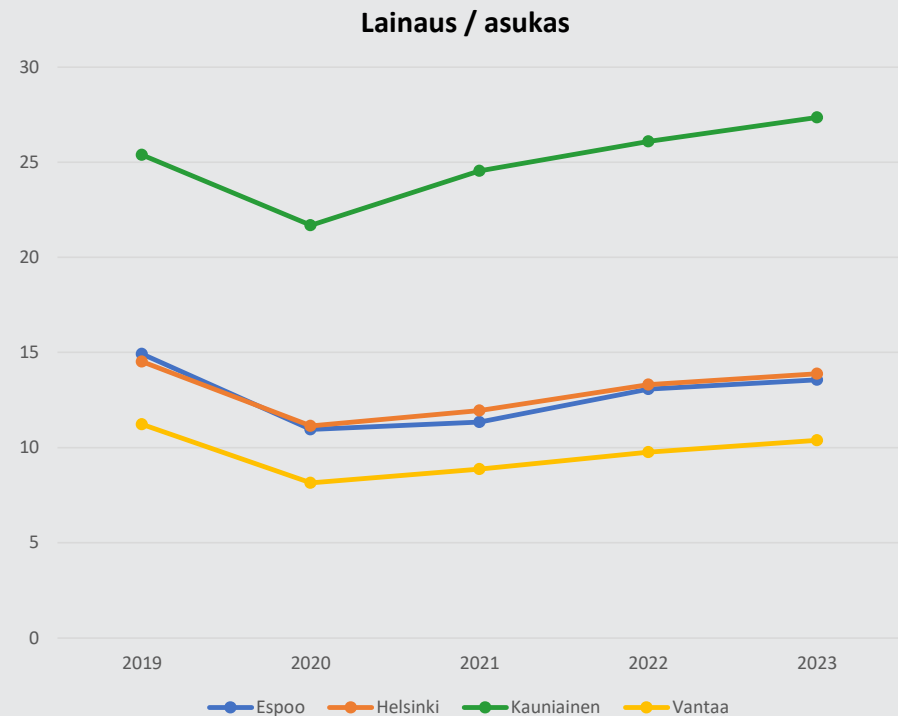

Koronatoipuminen

- Vertailussa Kauniainen ja muut Helmet-kunnat

Lähde: OKM:n kirjastojen tilastokeruu, 2019-2023

Vuonna 2023 Kauniaisissa uusi kaikkien aikojen ennätys lainamäärissä

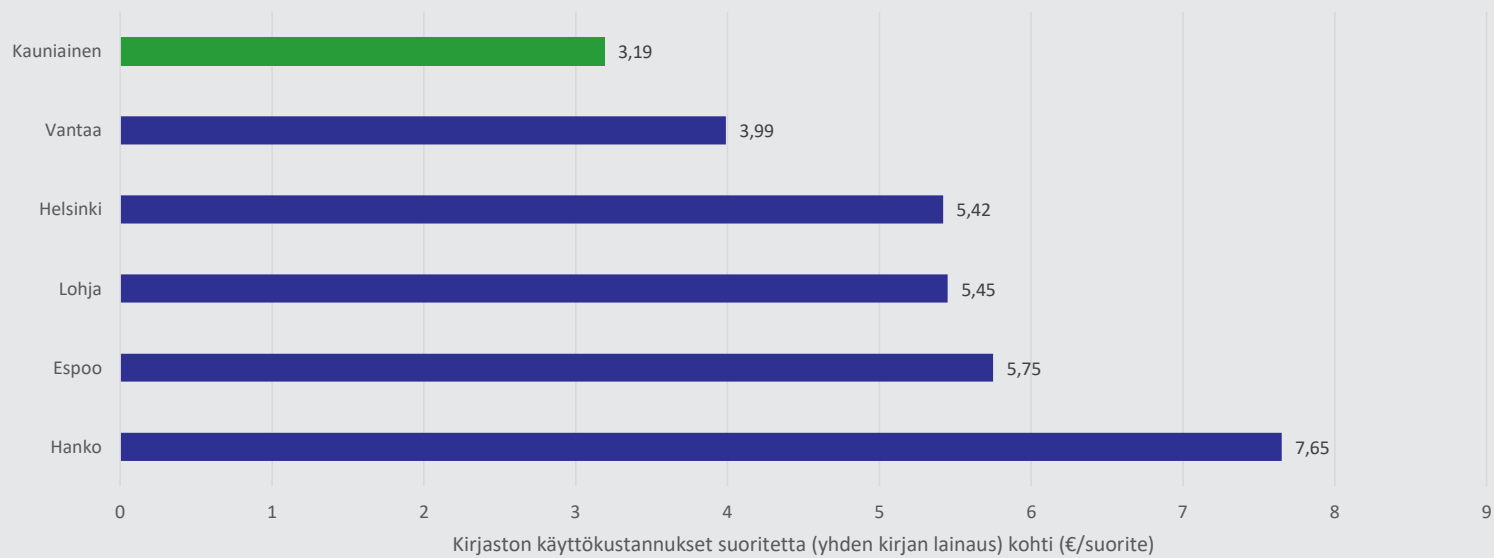
Vuoden 2023 tilastojen muutostrendejä: kasvua kaikilla saroilla

- Fyysiset käynnit: 17,06% kasvua
- Kirjaston järjestämien tilaisuuksien osallistujat: kasvua 71,87%
- Lainamäärissä kasvua 3,75% ja aktiivisten lainaajien määrässä 4,17% -> erityisen ilahduttavaa lastenkirjojen lainamäärän kasvu 4,9%

Yksikköhintavertailu

Kirjastojen käyttökustannuksia suoritetta (yhden kirjan lainaus) kohti

Yhteiskunnalliset haasteet

- Lukutaidon nopea heikkeneminen etenkin lasten parissa (PISA), mutta myös aikuisväestössä nähtävissä (PIAAC)
 - Koronan aiheuttama hyvinvointi- ja oppimisvelka
 - Informaatiovaikuttaminen lisääntyy -> informaatiolukutaidon ja luotettavan tiedon merkitys kasvaa
- Kaikki johtavat kirjastopalveluiden relevanssin kasvuun

Toisessa suunnassa huomioita taloudellinen kestävyys

Kauniaisten kaupunginkirjaston vahvuudet

- Kokenut, sitoutunut ja työssään hyvinvoiva henkilökunta
- Vahva kaksikielisyys: henkilöstön kielitaito on korkealla tasolla, ja myös kokoelmaa, viestintää ja palveluita osataan luonnostaan katsoa molempien kansalliskielten näkökulmasta
- Hyvä kokoelma: meillä on sitä, mitä asiakkaat tarvitsevat -> näkyy myös käyttöasteessa
- Tiivis kontakti asiakkaisiin ja paikallisyhteisöön -> mukana iloissa ja suruissa
- PKS-yhteinen Helmet mahdollistaa asiakkaille todella paljon laajemman kokoelman kuin mikä oli muutoin mahdollista tällaisella väestöpohjalla

Ajankohtaista 2024

- Kansallinen e-Kirjasto avautui
 - Kauniaislaiset pääsevät ensimmäisten joukossa mukaan
 - Vaihto liukuva: rinnalla vanhat Ellibs ja eMagz 30.6. asti, OverDrive vuoden loppuun
- Koulu- ja varhaiskasvatusyhteistyön rakenteet vahvistuvat
- Remontin suunnittelu

Esteettömyys ja saavutettavuus kirjaston palveluissa 1/2:Universaali palveluajattelu

- Kantavana ajatuksena on *Design for all*: kun kaikki palvelut rakennetaan huomioiden haavoittuvimmat käyttäjäryhmät, saadaan aikaiseksi parempaa palvelua kaikille
- Monet tavalliset hyvän palvelun osatekijät, kuten kielellisten oikeuksien toteutuminen, voivat muodostua kaikkein haavoittuvimmassa asemassa oleville käyttäjäryhmille kynnykseksi
- Niinpä esimerkiksi huolen pitäminen siitä, että yhtä laadukasta palvelua saadaan molemmilla kansalliskielillä, on osa saavutettavuustyötä
- Työyhteisen monimuotoisuus tukee: meillä erinomaisia kokemuksia palkkatukityöllistämisestä (jatkoon liittyy uudistuksen takia epävarmuuksia)

Esteettömyys ja saavutettavuus kirjaston palveluissa 2/2: Kohdennetut palvelut

- Yhteistyössä valtion erikoiskirjasto Celian kanssa näkövammaisille ja lukemisesteisille asiakkaille yhdenvertaisia palveluita
 - Markkinointia kehitetään sekä kouluysteistyön osana että LUVN:n kanssa tehtävässä yhteistyössä
- Yhteistyössä Kuurojen liiton ylläpitämän Viittomakielisen kirjaston kanssa voidaan tarjota aineistoja kotimaisilla viittomakielillä

TILAMUUTOS

Lähtökohdat

- Kirjaston tilat ovat sekä pintojensa että kalustuksensa puolesta alkuperäiset vuodelta 1985
 - Tulossa samanaikaisesti teknisen käyttöikänsä päähän, mikä näkyy niin reikinä lattiassa kuin rikkinäisinä valaisimina ja kalusteina
 - Uusiminen tarpeen
- Samanaikaisesti toimintaympäristö muuttunut: lainamäärät monikertaistuneet vuoden -85 jälkeen ja perustehtävä monipuolistunut
 - Tarvetta uudelleensuunnittelulle on
- Kuntatalouden tilanteen ja inflaation takia paine toteuttaa taloudellisesti kestäväällä tavalla

Mikä muuttuu?

- Lasten ja nuorten tilat suunnitellaan eri-ikäisten käyttäjien tarpeet huomioiden.
- Nykyinen opintolukusali muutetaan pedagogiseksi tilaksi, jota käytetään kirjaston säännöllisessä toiminnassa ja jonka voi varata mm. kokous-/kokoontumistilaksi. Avattava seinä mahdollistaa kirjaston isompien tilaisuuksien järjestämisen.
- Nykyisen lehtitilan paikalle sijoitetaan asiakastyöasemia ja yhteisöllistä tilaa.
- Yhdistetty opinto- ja lehtilukusali siirtyy nykyiseen galleriatilaan.

Lisäksi:

- Kirjastosalin lattiapinnat uusitaan
- Pedagogiseen tilaan lisätään avattava lasiseinä
- Automaattitilaan tehdään seinämuutoksia
- Tilojen akustiikkaa parannetaan
- Toimintaan liittyviä sähkö- ja IT-järjestelmiä parannetaan

Suunnittelua tehty yhteistyöllä

- Pohjana hankesuunnitelmalle asiakaskyselyiden ja –haastatteluiden pohjalta tunnistetut tarpeet
- Kirjaston lisäksi mukana Tilakeskuksesta projekti-insinööri, sähköinsinööri ja LVI-insinööri sekä puhdistuspalveluiden ja kunnossapidon ammattilaiset
- Arkkitehti- ja sisustusarkkitehtisuunnittelun tehnyt arkkitehti (SAFA) ja TaM Aki Hiltunen. Lisäksi projektissa sähkö-, rakenne ja LVI-suunnittelijat.

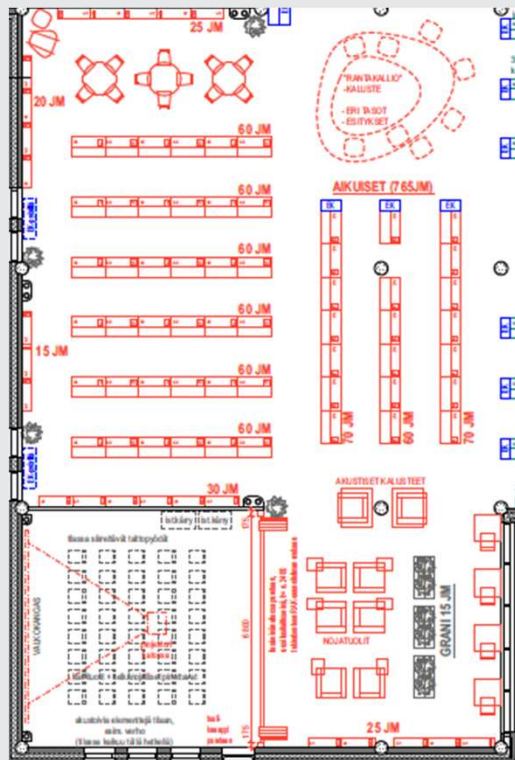

Esteettömyys suunnittelussa

- Tuolien ja muiden kalusteiden mitoituksessa huomioidaan liikkumis- ja toimintakyvyn variaatio
- Esteettömyyttä parannetaan kautta linjan siinä määrin, kuin se on muutostöiden laajuuden huomioiden suinkin mahdollista -> esimerkiksi käymälätiloissa budjetti valitettavasti osin rajoittaa
- Toimintakyvyn variaatiota kattaa kaikki ikä- ja asiakasryhmät -> kantavana lähtökohtana on, että eri tavoin liikkumis- ja toimimisesteisillä asiakkailla on mahdollisimman yhdenvertainen palvelukokemus kaikkien muiden kanssa

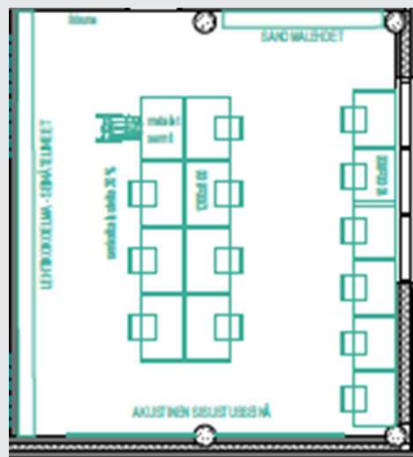
Aikuistenosasto

Musiikkiosasto

Lehdet / hiljainen lukusali

Kiitos! Tack!

Kauniaisten kaupunki - Grankulla stad